

127. MEKTUP

١٢٧- ﴿ الْمَكْتُوبُ السَّابِعُ وَالْعِشْرُونَ وَالْمِائَةُ : اِلَى الْمَلَا صَفَرَ اَحْمَدَ الرُّومِيَّ فِي بَيَانِ اَنَّ خِدْمَةَ الْوَالِدَيْنِ وَاِنْ كَانَتْ مِنَ الْحَسَنَاتِ وَلَكِنَّهَا فِي جَنْبِ تَحْصِيلِ الْمَطْلَبِ الْحَقِيقِيِّ لَا شَيْءٌ مَحْضٌ وَمَا يَنْاسِبُ ذَلِكَ ﴾

قَدْ وَصَلَ الْمَكْتُوبُ الْمَرْغُوبُ وَالْعُدْرُ الَّذِي ذَكَرْتُهُ فِي بَابِ التَّوَقُّفِ صَحِيحٌ يَنْبَغِي اَنْ تَفْعَلَ اَزِيدَ مِمَّا وَقَعَ وَاَنْ تَعْتَقِدَ نَفْسَكَ مُقْصِرًا قَالَ اللهُ تَعَالَى "وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ اِحْسَانًا حَمَلَتْهُ اُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا" وَقَالَ اللهُ سُبْحَانَهُ اَيْضًا "اِنْ اَشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ" وَيَنْبَغِي اَنْ تَعْتَقِدَ اَنْ كُلَّ ذَلِكَ فَضُولٌ مَحْضٌ فِي جَنْبِ الْوُصُولِ اِلَى الْمَطْلَبِ الْحَقِيقِيِّ بَلْ فِي جَنْبِ طَيِّ مَنَازِلِ السُّلُوكِ اَيْضًا تَعْطِيلٌ صِرْفٌ وَقَدْ سَمِعْتَ اَنْ حَسَنَاتِ الْاَبْرَارِ سَيِّئَاتُ الْمُقَرَّبِينَ ﴿شِعْرٌ﴾:

كُلَّمَا دُونَ هَوَى الْحَقِّ وَلَوْ أَكَلْتُ قَنْدٍ فَهُوَ سَمٌّ قَاتِلٌ

وَحَقُّ اللهِ سُبْحَانَهُ مُقَدَّمٌ عَلَى حُقُوقِ جَمِيعِ الْخَلَائِقِ فَإِنَّ آدَاءَ حُقُوقِ الْخَلَائِقِ إِنَّمَا هُوَ لَامْتِثَالِ أَمْرِهِ تَعَالَى وَالْأَلَمِنْ يَكُونُ مَجَالُ تَرْكِ خِدْمَتِهِ وَالْاِشْتِعَالِ بِخِدْمَةِ غَيْرِهِ فَخِدْمَةُ الْخَلَائِقِ بِهَذَا السَّبَبِ مِنْ جُمْلَةِ خِدْمَاتِ الْحَقِّ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى وَلَكِنَّ الْفَرْقَ بَيْنَ خِدْمَةِ وَخِدْمَةِ كَثِيرٍ أَلَا تَرَى اَنْ أَرْبَابَ الْحَرْثِ وَأَصْحَابَ الزَّرْعِ كُلَّهُمْ فِي خِدْمَةِ السُّلْطَانِ وَلَكِنْ لَامُنَاسِبَةٍ بَيْنَ خِدْمَتِهِمْ وَخِدْمَةِ الْمُقَرَّبِينَ حَتَّى اِنْ اجْرَاءُ اسْمِ الزَّرَاعَةِ وَالْحَرَائَةِ عَلَى اللِّسَانِ هُنَاكَ مَعْصِيَةٌ وَأَجْرٌ كُلُّ أَمْرٍ عَلَى مِقْدَارِ ذَلِكَ الْأَمْرِ فَاهْلُ الْحَرَائَةِ يَأْخُذُونَ دَرَهْمًا وَاحِدًا عَلَى خِدْمَةِ يَوْمٍ كَامِلٍ مَعَ غَايَةِ الْمُحَنَةِ وَالْمَشَقَّةِ وَالْمُقَرَّبِينَ يَسْتَحِقُّونَ الْأُلُوفَ عَلَى سَاعَةِ خِدْمَةِ الْحُضُورِ وَمَعَ ذَلِكَ لَا تَعْلُقَ لَهُمْ بِنَلِكِ الْأُلُوفِ وَغَايَةُ مَرَامِهِمْ إِنَّمَا هِيَ قُرْبُ السُّلْطَانِ فَحَسَبُ شَتَانِ مَا بَيْنَهُمَا

وَفَرَحٌ حُسَيْنٌ مُوقِفٌ جِدًّا يَعْنِي لِلتَّرَقِّي وَالْإِجْتِهَادِ وَلِطُمْنِ قَلْبِكَ مِنْ طَرَفِهِ مَاذَا
اَكْتُبُ أَزِيدَ مِنْ ذَلِكَ وَالسَّلَامُ .

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Molla Safer Ahmed Rûmî'ye yazılmış olup anne-babaya hizmet etmenin, her ne kadar iyiliklerden olsa da, hakîkî hedefe ulaşma yanında bir şey olmadığını ve benzeri meseleleri açıklamaktadır.

Değerli mektubunuz ulaştı. Duraklama (tevakkuf) ile ilgili zikrettiğiniz özür doğrudur. Şu ana kadar yaptıklarından daha fazlasını yapman ve devamlı nefsinin kusurlu olduğuna inanman gerekir.

Allah Te'âlâ şöyle buyurmuştur: "Biz insana, ana babasına iyilik etmesini tavsiye ettik. Anası onu zahmetle taşıdı ve zahmetle doğurdu." (Ahkâf, 15).

Allah Subhânehû bir başka âyette şöyle buyurmuştur: "Bana ve anana-babana şükret, dönüş banadır." (Lokmân, 14).

Bütün bunların, hakîkî maksada ulaşmaya nisbetle yalnızca fuzûlî işler olduğunu ve hatta *seyr u sülûk*²⁰² menzillerini aşma durumunun yanında dâhi tembel kalmaktan ibâret olduğunu bilmen gerekir. "Ebrârın iyilikleri mukarrebînin kötülükleridir."²⁰³ sözünü duymuşsundur.

"Allah aşkı dışındaki her şey,
Öldürücü zehirdir, şeker yemek dahi olsa!" (Şiir).

Allah'ın hakkı diğer tüm mahlûkâtın hakkından önce gelir. Çünkü mahlûkâtın haklarını yerine getirmek O'nun (Celle Celâluhû) emrine sınıksız sarılmakla olur. Yoksa O'nun hizmetini terk ederek O'nun dışındaki birinin hizmetiyle meşgul olmak kimin haddinedir. Bu sebepten dolayı mahlûkâta hizmet etmek Hakk Subhânehû'ya hizmet kabilindendir. Ancak hizmetten hizmete büyük fark vardır. Görmüyor

²⁰² *Seyr u sülûk*: bkz. C.1, Mektup 71, dipnot.

²⁰³ Bu söz, Ebû Saîd el-Harrâz'ın sözüdür. Bkz., Hatib-i Bağdâdî, Târîhu Bağdâd, IV/276.

فُضُولٌ (Nedir?) Bütün bunlar "İnanman gerekir ki; وَيَبْغِي أَنْ تَعْتَقِدَ" babana
 إِلَى (Neye?) Ulaşmanın yanında فِي جَنْبِ الْوُصُولِ (Nereder?) Yalnızca fuzuli iştir
 Hattâ Seyr-i BİLْ فِي جَنْبِ طَيِّ مَنَازِلِ السُّلُوكِ أَيْضًا Hakkî maksada HAKİKİ الْمَطْلَبِ الْحَقِيقِي
 Sülûk menzillerini aşmanın yanında bile (Nedir o?) سَرِفٌ تَعْطِيلٌ Sırf tembelliktir /
 durağanlıktır وَقَدْ سَمِعْتَ Sen şunu işittin: أَنْ حَسَنَاتِ الْأَبْرَارِ Ebrar kulların iyilikleri
 (Nedir?) سَيِّئَاتِ الْمُفْرِّينَ Mukarreblerin kötülükleridir ﴿شعر﴾ Şiir:

كُلَّمَا شَهِدْتُ حَقَّكَ وَبَدَأْتُ بِكَ شَكْرًا وَنَدَوْتُ بِكَ حَقَّكَ Her şey Hak aşkının ötesindeki
 dahi olsa (Nedir?) فَهُوَ سَمٌّ قَاتِلٌ O öldürücü zehirdir

عَلَى (Ne üzerine?) Öncedir مُقَدَّمٌ Allah Sübhânehü'nün hakkı وَحَقُّ اللَّهِ سُبْحَانَهُ
 Zira فَإِنَّ آدَاءَ حُقُوقِ الْخَلَائِقِ Bütün mahlûkatın hakları حُقُوقِ جَمِيعِ الْخَلَائِقِ
 Allâh-u لَا مِثَالَ أَمْرِهِ تَعَالَى Ancak o (Neye oluru?) اِنَّمَا هُوَ mahlûkatın haklarını ödemek
 مَحَالٌ (Ne?) Kim için olabilir لِمَنْ يَكُونُ Yoksa وَالْأَوَّلُ Teâla'nın emrine sarılmakla olur
 Ve başkasına hizmette وَالْإِشْتِغَالُ بِخِدْمَةِ غَيْرِهِ Onun hizmetini terk etme تَرْكِ خِدْمَتِهِ
 مِنْ (Nedir?) Bu sebeple بِهَذَا السَّبَبِ Yararıklara hizmet فَخِدْمَةُ الْخَلَائِقِ bulunma imkanı
 Hak Sübhânehü ve Teâla'ya hizmet kâbilindendir جُمْلَةَ خِدْمَاتِ الْحَقِّ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى
 كَثِيرٌ (Nedir?) Hizmetle, hizmet arasında بَيْنَ خِدْمَةٍ وَخِدْمَةٍ Fakat fark وَلَكِنَّ الْفَرْقَ
 Ve وَأَصْحَابَ الزَّرْعِ عَمَلٌ عَمَلٌ عَمَلٌ Görmez misin? أَلَا تَرَى Çoktur وَلَكِنَّ
 Sultanın hizmetindedir فِي خِدْمَةِ السُّلْطَانِ Hepsi كُلُّهُمْ ziraatle uğraşanlar
 Onların hizmetleriyle بَيْنَ خِدْمَتِهِمْ (Nedir?) Fakat benzerlik yoktur لَامُنَاسَبَةٍ
 حَتَّى إِنَّ اجْتِرَاءَ اسْمِ الزَّرَاعَةِ وَالْحَرَائَةِ Sultana yakın olanların hizmeti arasında الْمُفْرِّينِ
 Hattâ ziraatin ve çiftçiliğin ismini almak bile (Neye?) أَعْزَا (Nedir?) Ağza
 O işin عَلَى مِقْدَارِ ذَلِكَ الْأَمْرِ (Nedir?) Suçtur كُلِّ أَمْرٍ مَعْصِيَةٍ (Nedir?)
 Bir دَرَجَةً وَاحِدًا (Ne kadar?) Alırlar يَأْخُذُونَ Çiftçiler فَاهْلُ الْحَرَائَةِ derecesine göredir

مَعَ غَايَةِ الْمِحْنَةِ Tam bir günlük hizmet karşılığında عَلَى خِدْمَةِ يَوْمٍ كَامِلٍ dirhem
 وَالْمُقَرَّرِينَ Sultana yakın olanlar ise Son derece zorluk ve meşakkatle birlikte وَالْمَشَقَّةَ
 عَلَى سَاعَةِ خِدْمَةِ الْحُضُورِ Binleri hak ederler يَسْتَحِقُّونَ الْأَلُوفَ Bir saatlik Sultanın
 لَاتَعْلَقَ لَهُمْ Bununla birlikte وَمَعَ ذَلِكَ Onların olma hizmeti karşılığında
 وَغَايَةُ مَرَامِهِمْ Bu binlerle بَتَلِكُ الْأَلُوفِ (Neyile?) alâkası olmaz
 فَحَسْبُ مَا Yalnızca شَتَانِ مَا (Nedir?) Ancak o قُرْبُ السُّلْطَانِ Sultana yakındır
 وَفَرَحَ حُسَيْنٍ Ferah Hüseyin Çok مُوَفَّقٌ جِدًّا Aralarındaki fark ne büyüktür! يَنْهَمَا
 يَعْنِي لِلتَّرَقِّي وَالْإِجْتِهَادِ Yani yükselme ve çalışma bakımından وَلِطَمَسِ قَلْبِكَ
 مَاذَا أَكْتُبُ Onun açısından مِنْ طَرَفِهِ Senin kalbin mutmain olsun Daha ne yazayım
 أَرْيَدُ مِنْ ذَلِكَ Bundan fazla وَالسَّلَامُ Selam ile...

